

Bilden visar en kopia av arkitekt J.F Åboms utkast till orgelfasad och läktarbarriär för den orgel som byggdes i Torsångs kyrka år 1879. Fasaderna har bevarats vid nybyggnationen av Torsångs orgel.

Den läktarbarriär som föreslogs enligt utkastet byggdes aldrig utan den gamla barriären behölls och finns kvar än i dag. Orgelns färgsättning kom inte heller att följa arkitektens förslag. Orgeln målades i en grå nyans. När orgelfasaden nu restaurerats i samband med den nya orgelns uppbyggnad har färgen återställts till original.

Johan Fredrik Åbom, som levde mellan år 1817-1900, var under 1800-talets andra hälft, en av Sveriges mest anlitade arkitekter. Till hans mest kända byggnader hör Stockholms Enskilda bank på Lilla Nygatan 27, Berns salonger, Musikaliska akademien samt Södra teatern i Stockholm. Åbom har till exempel också ritat Njurunda kyrka.

Ny orgel 2009 *Torsångs kyrka*

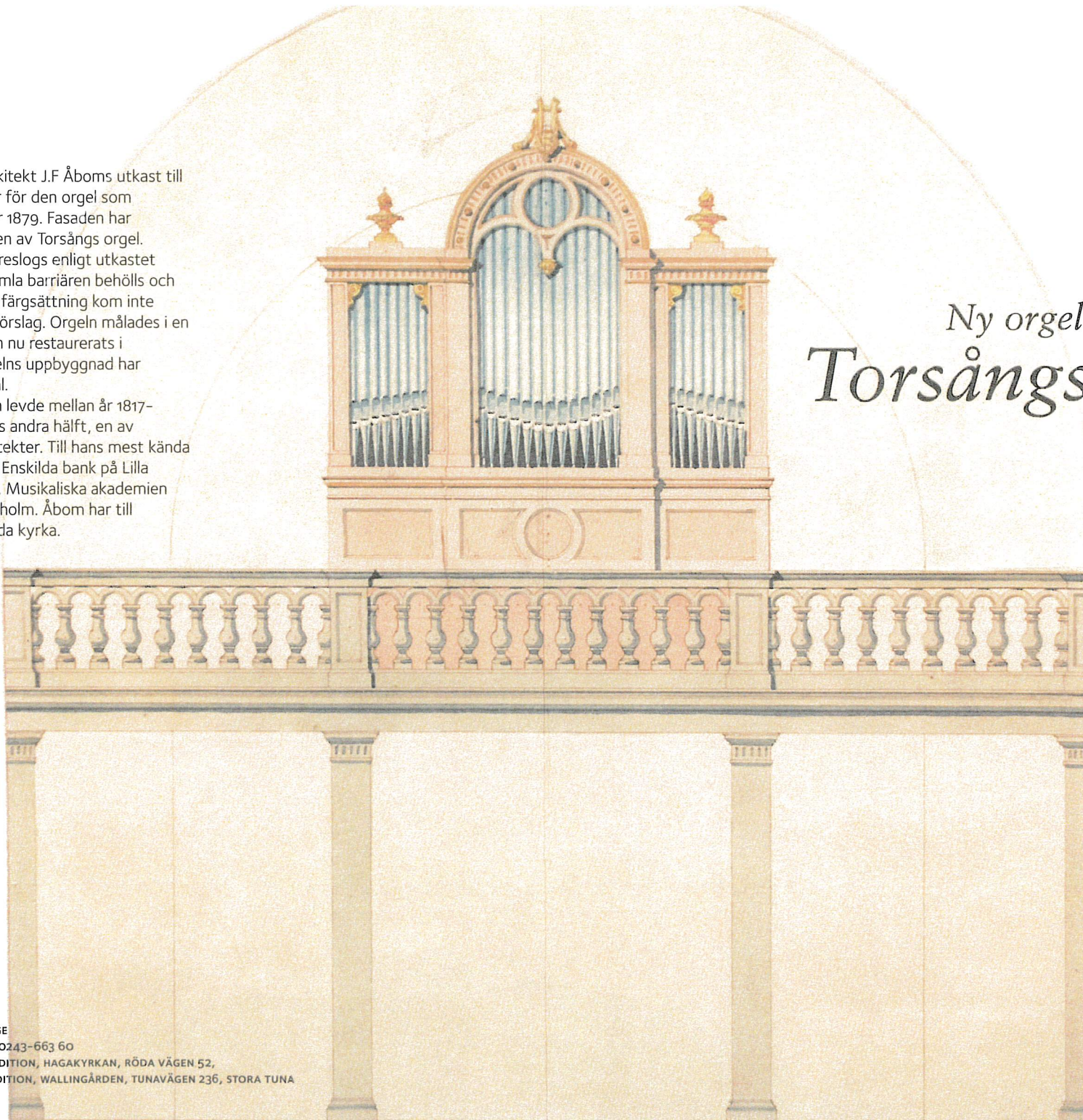
Svenska kyrkan
BORLÄNGE

SVENSKA KYRKAN, 781 81 BORLÄNGE

TELEFON: 0243-663 50, TELEFAX: 0243-663 60

BESÖKSADRESS: FÖRSAMLINGSEXPEDITION, HAGAKYRKAN, RÖDA VÄGEN 52,

KYRKOÅRDSEXPEDITION, WALLINGÅRDEN, TUNAVÄGEN 236, STORA TUNA

Orglarna i Torsånga kyrka 2009

När en ny kyrkorgel planeras ställs det ofta många frågor mellan församlingens orgelkommitté, orgelbyggare och orgelkontrollanten. Hur ska man veta vilken slags orgel man behöver, än mindre vilken orgel man vill ha?

En ny orgel av idag kan vara så mycket. Den kan vara mild eller stark, eller både och. Orgelns egenskaper baserar sig på det som i fackkretsar benämnes "stil". En orgel kan vara "barock", "gustaviansk" eller "viktoriansk".

I det nutida orgelbyggeriet kan man lockas till att finna stilistiska förebilder i historien. Ganska ofta kan ett gammalt kyrkorum bidra med starka impulser. Många gånger blir det naturligt att låta en ny orgel bli "ett" med den historiska miljön. Andra stilpåverkande faktorer kan vara ett musikaliskt mode eller en lokalt förankrad musiktradition (t.ex. folkmusik).

I **Torsånga kyrka** har det för läktarorgelns del, varit arvet efter 1879-års orgelbygge som bidragit med inspiration för klangen respektive mekaniken. I och med behållandet av J.F Åboms orgelfasad, vilken restaurerats, konserverats och i dag framstår i originalskick, har orgelns storlek och verksbyggnad begränsats för att totalestetiskt kunna fungera från sin ursprungliga plats på läktaren.

1879-års orgel var en förhållandevis liten orgel med bara 8 stämmor, en manual och helt bihängd pedal. Trots det begränsade antalet stämmor var det en klangligt stor orgel med ett utrymmeskrävande innerverk.

Som framgår av den nya läktarorgelns disposition, är den fördelad på två manualverk där pedalen är delvis bihängd manualverket om än med viss växelregisterfunktion.

För att inte "spränga" fasadens totalestetik fick den nya orgeln bara 18 stämmor, vilka "rätt" hanterade kan ge kyrkorummet en helt ny klanglig dimension. De klangliga ingredienserna är synnerligen välbekanta, men konstellationerna är nya. De gamla vanliga tonerna i en ny melodi.

Kororgeln, sett ur ett stilistiskt perspektiv, representerar en helt annan orgelvärld än läktarorgeln. En lätt flyttbar "continuo-orgel" med fyra stämmor men helt utan pedal.

Båda instrumenten är byggda hos KALIFF & LÖTHMAN ORGELBYGGERI i Ålem. Tekniskt och konstnärligt huvudsansvarig: Knut Kaliff
Kontrollant och konstnärlig rådgivare: Mats Ericson

Läktarorgelns Disposition

Huvudverk man. I C-g³

Borduna 16^ˆ
Principal 8^ˆ
Borduna 8^ˆ
Fl. Harmonique 8^ˆ } C-H gemensam
Octava 4^ˆ
Fl. Octaviant 4^ˆ
Octava 2^ˆ
Mixtur III
Trumpet 8^ˆ

Svällverk man. II C-g³

Rörflöjt 8^ˆ
Salicional 8^ˆ } C-H gemensam
Voix celeste 8^ˆ från c²
Principal 4^ˆ
Gedacktflöjt 4^ˆ
Quinta 3^ˆ
Tvärflöjt 2^ˆ
Ters 1 3/5^ˆ
Fagott-Oboe 8^ˆ
Tremulant

Pedalverk C-f¹

Växelregister från man. I

Subbas 16^ˆ
Principalbas 8^ˆ
Borduna 8^ˆ
Trumpetbas 8^ˆ

Koppel: II/I, II/P, I/P, II⁴/P

Kororgelns disposition

Tonomfång C-f³

Borduna 8^ˆ
Principal 4^ˆ
Rörflöjt 4^ˆ
Octava 2^ˆ

